

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2019 r.

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie VI Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Barbara Ciwińska

Protokolant: stażysta Aleksander Paczowski

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2019 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z urzędu

o pozbawienie władzy rodzicielskiej ojca J. K. i zmianę formy ograniczenia władzy rodzicielskiej matki A. L. nad małoletnimi M. K. (1), L. K., Z. K.

oraz

o pozbawienie ojca władzy rodzicielskiej i ograniczenie matce władzy rodzicielskiej nad małoletnią M. K.

postanawia:

1. pozbawić władzy rodzicielskiej J. K. nad jego małoletnimi dziećmi M. K. (1) urodzonym (...), L. K. urodzoną (...), Z. K. urodzoną (...) i M. K. urodzoną (...) roku,
2. ograniczyć władzę rodzicielską A. L. nad jej małoletnimi dziećmi L. K., Z. K. oraz M. K. poprzez zobowiązanie matki do zachowywania stałej i całkowitej abstynencji od napojów alkoholowych oraz poprzez zobowiązanie do stawiania się z L. J. i Z. K. do właściwej P. celem zdiagnozowania ich poziomu wiedzy i umiejętności jej nabywania, ewentualnie trudności wychowawczych i szkolnych celem wydania opinii, a ponadto władzę rodzicielską matki nad tymi małoletnimi ograniczyć poprzez nadzór kuratora sądowego, którego zobowiązać do składania sprawozdań jeden raz na dwa miesiące,
3. uznać, że nie zachodzą przesłanki do ograniczenia matce władzy rodzicielskiej nad małoletnim M. K. (1),
4. przyznać wynagrodzenie pełnomocnikowi adw. M. B. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w W. przy ul. (...) w kwocie 480 (czteryście osiemdziesiąt) złotych tytułem pokrycia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu A. L. i J. K., które to wynagrodzenie nakazać wypłacić ze Skarbu Państwa – kasa Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w W.,
5. pobrać od A. L. na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem pokrycia części kosztów wydanej w sprawie opinii biegłych, a w pozostałym zakresie koszty postępowania przejść na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 października 2018 roku wydanym w niniejszej sprawie wszczęte zostało przez tutejszy Sąd z urzędu postępowanie o pozbawienie władzy rodzicielskiej ojca J. K. i zmianę formy ograniczenia władzy rodzicielskiej matki A. L. nad małoletnimi: M. K. (1) urodzonym (...), L. K. urodzoną (...), Z. K. urodzoną (...), (poprzednio ograniczonej postanowieniem tutejszego Sądu z dnia 19.05.2015 roku, sygn. akt VI Nsm 704/14) oraz o pozbawienie

ojca władzy rodzicielskiej i ograniczenie matce władzy rodzicielskiej nad małoletnią M. K. ur. (...) (pkt 1) oraz zostało wydane postanowienie zabezpieczające, w którym tut. Sąd na czas trwania postępowania ograniczył władzę rodzicielską J. K. i A. L. nad ich małoletnimi dziećmi wskazanymi w pkt 1 poprzez zobowiązanie obojga rodziców do utrzymywania całkowitej abstynencji od napojów alkoholowych oraz poprzez nadzór kuratora sądowego, którego zobowiązano do składania sprawozdań 1 raz na 2 miesiące (pkt 2). Powodem wydania powyższego rozstrzygnięcia było zawiadomienie otrzymane przez tut. Sąd z Prokuratury Rejonowej W. O., w którym poinformowano, że Prokuratura Rejonowa W. O. nadzoruje postępowanie przygotowawcze przeciwko J. K. podejrzanemu o czyny z art. 288 § 1 Kodeksu karnego i art. 157 §1 Kodeksu karnego, których miał dopuścić się będąc pod wpływem alkoholu i w obecności małoletnich dzieci. Z powyższego zawiadomienia wynikało również, że także matka małoletnich była wtedy pod wpływem alkoholu, co stwarzało poważne zagrożenie co do prawidłowości opieki nad małoletnimi. (k. 4-5 postanowienie)

Uczestnik postępowania J. K., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego postanowieniem z dnia 3 grudnia 2018 roku z urzędu (k. 31) wniósł o niepozbawianie J. K. władzy rodzicielskiej nad jego małoletnimi dziećmi i o zwolnienie uczestnika J. K. z kosztów postępowania oraz złożył wnioski we własnym imieniu o zasądzenie kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu, oświadczając, iż nie zostały one opłacone w całości ani w części, zaś uczestniczka postępowania A. L. wniosła o nieumieszczanie małoletnich w pieczy zastępczej oraz wniosła o zwolnienie jej od ponoszenia kosztów sądowych. (e-protokół rozprawy z dnia 12 września 2019 roku)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletni M. K. (1) urodzony (...), małoletnia L. K. urodzona (...), małoletnia Z. K. urodzona (...) oraz małoletnia M. K. (2) urodzona (...) pochodzą z nieformalnego związku (...).

Przed tutejszym Sądem były już prowadzone sprawy opiekuńcze z udziałem rodziców małoletnich. W postanowieniu z dnia 17 stycznia 2013 roku wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt VI Nsm 886/12 tutejszy Sąd ograniczył władzę rodzicielską A. L. i J. K. nad ich małoletnimi dziećmi: M. K. (1) urodzonym (...), L. K. urodzoną (...) i Z. K. urodzoną (...), poprzez zobowiązanie rodziców do zachowywania całkowitej abstynencji od napojów alkoholowych oraz zobowiązanie matki do kontynuowania terapii, a także poprzez nadzór kuratora sądowego, którego zobowiązano do składania sprawozdań jeden raz na dwa miesiące. (k. 30 akt o sygn. VI Opm 30/13 postanowienie)

W postanowieniu z dnia 19 maja 2015 roku wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt VI Nsm 704/14 tutejszy Sąd uznał, że nie zachodzą przesłanki do pozbawienia władzy rodzicielskiej J. K. nad jego małoletnimi dziećmi M. K. (1) urodzonym (...), L. K. urodzoną (...) i Z. K. urodzoną (...) (pkt 1), ograniczył władzę rodzicielską J. K. nad jego małoletnimi dziećmi M. K. (1), L. K. i Z. K. poprzez zobowiązanie ojca do odbycia rocznej terapii dla sprawców przemocy (pkt 2), ograniczył władzę rodzicielską A. L. nad jej małoletnimi dziećmi M. K. (1), L. K. i Z. K. poprzez zobowiązanie matki do odbycia rocznej terapii odwykowej (pkt 3), pozostawił nadzór kuratora sądowego ustalony postanowieniem tutejszego Sądu z 17 stycznia 2013 roku w sprawie sygnatura akt VI Nsm 886/12, którego upoważnił do kontroli obowiązków określonych w punkcie 2 i 3 (pkt 4) oraz w pozostałym zakresie uznał, że nie zachodzą przesłanki do zmiany formy ograniczenia władzy rodzicielskiej uczestników nad ich małoletnimi dziećmi (pkt 5). (k. 138 akt o sygn. VI Opm 30/13 postanowienie)

Następnie postanowieniem z dnia 28 grudnia 2016 roku wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt VI Opm 30/13 tutejszy Sąd, mając na uwadze okoliczność, że A. L. i J. K. wywiązali się z nałożonych na nich zobowiązań w postanowieniu z dnia 19 maja 2015 roku wydanym w sprawie prowadzonej przed tutejszym Sądem pod sygn. akt VI Nsm 704/14 oraz z uwagi na to, że ze sprawozdań składanych przez kuratora zawodowego wynikało, że sytuacja opiekuńczo-wychowawcza małoletnich jest dobra i stabilna oraz rodzice wywiązują się z obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej, umorzył postępowanie opiekuńcze w sprawie wykonawczej. (k. 153 akt o sygn. VI Opm 30/13 postanowienie)

W dniu 7 lipca 2018 roku, tj. w urodziny A. L., J. K. i A. L. wraz ze znajomymi na podwórku w pobliżu miejsca zamieszkania spożywali alkohol nie zważając na to, że w tym czasie pod ich opieką znajdowały się ich wspólne

małoletnie dzieci. W trakcie powyższego zdarzenia J. K. znajdując się w stanie upojenia alkoholowego zaczął szarpać A. L. za włosy. Z powodu zachowania ojca jego małoletnie dzieci uciekły przed drzwiami klatki schodowej i wówczas najmłodszą córką, która zaczęła płakać, zaopiekowała się nocująca w pobliskim mieszkaniu świadek E. M.. Następnie w trakcie zdarzenia J. K. zrzucił A. L. ze schodów, w wyniku czego straciła ona przytomność. W sprawie wydarzeń mających miejsce w tym dniu prowadzone było postępowanie w sprawie karnej. Dotyczyło ono tego, że J. K. miał dokonać wyłamania drzwi do mieszkania, w którym przebywała E. M. i dwukrotnie uderzyć ją w twarz. W trakcie interwencji funkcjonariuszy policji w tym dniu A. L. potwierdziła, że J. K. w obecności córki M. szarpał ją za włosy oraz zrzucił ze schodów, w wyniku czego straciła przytomność. Z przeprowadzonego badania stanu trzeźwości wynikało, że J. K. i A. L. znajdowali się wówczas w znacznym stanie nietrzeźwości. Przed tym zdarzeniem J. K. wielokrotnie urządzał libacje alkoholowe na podwórku. Rodzina od wielu lat znajduje się pod nadzorem O. (...) Dzielnicy W. (...) W., z powodu nadużywania alkoholu przez oboje rodziców małoletnich, awantur domowych, przemocy ojca nad matką małoletnich oraz z powodu rażących nieprawidłowości opiekuńczych i zagrożeń dla dzieci wynikających z nieprawidłowego funkcjonowania rodziny. Z powodu nadużywania przez rodziców małoletnich alkoholu i stosowania przemocy domowej przez ojca małoletnich oraz awantur domowych, czego świadkiem były małoletnie dzieci w zajmowanym przez nich mieszkaniu często dochodziło do interwencji policji. (e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku zeznania uczestnika postępowania J. K., e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku, z dnia 25 kwietnia 2019 roku oraz z dnia 12 września 2019 roku zeznania uczestniczki postępowania A. L., e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku zeznania świadka E. M., k. 38-39, 62-63, 105, 140, 197 oraz k. 22-24 akt o sygn. V. N. sprawozdanie z wywiadu kuratora sądowego, k. 144-151 opinia sądowo psychologiczno – psychiatryczna, k. 2-4 akt o sygn. VI Nmo 255/18 notatka urzędowa, k. 5, 9-10 akt o sygn. VI Nmo 255/18 protokół z przebiegu badania stanu trzeźwości urządzeniem elektronicznym, k. 6-8 akt o sygn. VI Nmo 255/18 protokół zatrzymania osoby)

Małoletnia **L. K.** (blisko 10 lat), małoletnia **Z. K.** (8 lat) oraz małoletnia **M. K. (2)** (blisko 5 lat) mieszkają wraz z matką w mieszkaniu komunalnym o powierzchni 20 m² składającym się z pokoju oraz kuchni. Mieszkanie jest wyposażone w sprzęty użytku codziennego. W części kuchennej jest wydzielony brodzik z wc, zaś pokój wypełniają praktycznie w całości łóżka dzieci i matki. W kącie jest małe biurko do odrabiania lekcji. Z powodu małej powierzchni powstaje wrażenie małego nieporządku, ale w mieszkaniu jest czysto. W mieszkaniu tym ponadto znajdują się trzy małe psy. Małoletnie L. K. i Z. K. nie sprawiają problemów wychowawczych, uczęszczają do szkoły podstawowej, która położona jest w pobliżu ich miejsca zamieszkania, systematycznie odrabiają prace domowe, systematycznie uczęszczają na lekcje i wypełniają swoje obowiązki szkolne oraz korzystają z terapii pedagogicznej. Zaś najmłodsza M. K. (2) uczęszcza do przedszkola i nie korzysta z pomocy psychologicznej, gdyż nie pamięta przemocy stosowanej przez jej ojca. Natomiast małoletni **M. K. (1)** (16 lat) nie mieszka z matką i rodzeństwem od wielu lat i przebywa u macierzystej babci, która mieszka w sąsiednim domu. Małoletni M. bardzo dobrze się uczy i w szkole podstawowej oraz w gimnazjum otrzymywał świadectwa szkolne z tzw. „czerwonym paskiem” oraz reprezentował szkołę w zawodach sportowych. Małoletni mają zapewnione podręczniki, przybory szkolne i przychodzą do szkoły odpowiednio przygotowani do zajęć. Nie spożywają obiadów w szkole, gdyż obiady w domu przygotowuje ich matka. Są ubierani stosownie do pory roku oraz wieku. W tym roku byli na wycieczce w Górach Ś.. (e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku zeznania uczestnika postępowania J. K., e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku, z dnia 25 kwietnia 2019 roku oraz z dnia 12 września 2019 roku zeznania uczestniczki postępowania A. L., e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku zeznania świadka E. M., e-protokół rozprawy z dnia 25 kwietnia 2019 roku zeznania świadka M. S. (1), e-protokół rozprawy z dnia 12 września 2019 roku zeznania świadka S. P., k. 38-39, 62-63, 105, 140, 197 oraz k. 22-24 akt o sygn. V. N. sprawozdanie z wywiadu kuratora sądowego, k. 116 dyplom, k. 128-129 opinia ze szkoły)

Uczestnik postępowania **J. K.** ma 41 lat, wykształcenie podstawowe. Był wielokrotnie karany sądowo karami pozbawienia wolności za rozboje, kradzieże i przemoc. Przebywał od dziewiątego roku życia w zakładach opiekuńczych, a później wychowawczych i poprawczych. Pochodzi z rodziny z problemem alkoholowym matki, był zaniedbywany, miał problemy w nauce i z zachowaniem, samookaleczał się i podjął próbę samobójczą. W przeszłości był leczony odwykowo od uzależnienia od alkoholu. Przeszedł też terapię dla sprawców przemocy. Od 3 sierpnia 2018 roku jest pozbawiony wolności za dokonanie rozboju i odbywa obecnie karę trzech lat pozbawienia wolności. Zakończenie odbywania kary przewidziane jest na dzień 31 lipca 2021 roku. Nie wychodzi na przepustki.

Otrzymał nakaz eksmisji z zajmowanego mieszkania. Przyznaje, że po spożyciu alkoholu jest impulsywny oraz, że spożywał razem z A. L. alkohol i stosował wobec niej przemoc. Twierdzi, że aktywnie pomagał w opiece i wychowaniu dzieci, przeczy stosowanej wobec dzieci przemocy. Chciałby po opuszczeniu zakładu karnego nadal wychowywać dzieci i mieszkać z rodziną. W opinii biegłych w trakcie wywiadu wykazywał ograniczony wgląd w siebie i swoje problemy, minimalizował swoje uzależnienie od alkoholu, swoje czyny karalne i zaburzone funkcjonowanie w rodzinie. Jednocześnie zdaniem biegłych w zakresie jego kompetencji rodzicielskich nie stwierdza się, aby był agresywny do dzieci. Zdaniem biegłych w stosunku do dzieci posiada liberalne podejście, nie ma spójnego systemu wychowawczego, jest słabo zorientowany w sprawach i problemach oraz potrzebach małoletnich oraz nie chronił dzieci przed negatywnymi przeżyciami i wychowywaniem się w patologicznej sytuacji rodzinnej, w której małoletni byli świadkami zaburzonych relacji rodzinnych i alkoholizowania się rodziców. Biegli sądowi stwierdzili występowanie u niego cech nieprawidłowo ukształtowanej osobowości, nieprawidłowy sposób regulacji emocji oraz objawy uzależnienia od alkoholu i stwierdzili, że jest on osobą o cechach dyssocjalnych w funkcjonowaniu społecznym oraz o nieprawidłowym systemie wyznawanych wartości moralno-etycznych, przejawem czego było od wczesnej młodości demoralizowanie się i łamanie prawa, a efektem są jego pobyty w zakładzie karnym. W opinii biegłych może stanowić on negatywny wzór wychowawczy dla swoich dzieci i ze względu na problemy emocjonalne i uzależnienie od alkoholu zagrażać prawidłowemu rozwojowi emocjonalno-społecznemu małoletnich.

Zdaniem biegłych J. K. jest osobą uzależnioną od alkoholu (obecnie w fazie abstynencji) i nie daje gwarancji jej utrzymania oraz wykazuje zaburzenia w funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym, jest niedostosowany społecznie, posiada normy i wartości etyczno-moralne niezgodne z powszechnym systemem prawnym oraz wykazuje zaburzenia zachowania i emocji, sprzyjające przemocowym tendencjom w rozwiązywaniu konfliktów, nasilające się szczególnie po spożyciu alkoholu. Zdaniem biegłych sądowych nie jest w stanie w sposób odpowiedzialny wykonywać władzę rodzicielską i pełnić opiekę nad dziećmi. (e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku zeznania uczestnika postępowania J. K., e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku, z dnia 25 kwietnia 2019 roku oraz z dnia 12 września 2019 roku zeznania uczestniczki postępowania A. L., e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku zeznania świadka E. M., e-protokół rozprawy z dnia 25 kwietnia 2019 roku zeznania świadka M. S. (1), e-protokół rozprawy z dnia 12 września 2019 roku zeznania świadka S. P., k. 23 pismo z Prokuratury Rejonowej W. O., k. 38-39, 62-63, 105, 140, 197 oraz k. 22-24 akt o sygn. V. N. sprawozdanie z wywiadu kuratora sądowego, k. 65 zawiadomienie o osadzeniu, k. 74, 121 wydruk z systemu NOE-SAD, k. 144-151 opinia sądowo psychologiczno – psychiatryczna, k. 12-14 akt o sygn. VI Opm 30/13 karta karna)

Uczestniczka postępowania **A. L.** ma 42 lata, jest stanu wolnego – panna i posiada wykształcenie podstawowe. Z nieformalnego związku z J. K. ma czworo dzieci, z czego troje dzieci mieszka wraz z nią w zajmowanym przez nią mieszkaniu, zaś syn M. K. (1) mieszka od wielu lat z jej matką w sąsiednim domu. Deklaruje, że nie zamierza kontynuować związku z J. K.. Nie zabrania przy tym byłemu partnerowi kontaktów telefonicznych z dziećmi. Od stycznia 2018 roku współpracuje z pracownikiem socjalnym Ośrodka Pomocy (...) D. W. (...) W. w ramach działań długoterminowej pracy socjalnej polegającej m.in. na poradnictwie i edukacji dotyczącej umiejętności rodzicielskich, pomocy w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych w rodzinie. W ramach zawartego w dniu 14 grudnia 2018 roku z O. (...) D. W. (...) W. kontraktu zobowiązała się aktywnie uczestniczyć w zajęciach z projektu (...) i zobowiązała się do aktywnej współpracy z pracownikiem socjalnym ww. Ośrodka. Ukończyła warsztaty umiejętności wychowawczych. Uczestniczy w programach społecznych, jak np. terapia więzi rodzinnych. Otrzymuje 2000 złotych z programu „500+”, zasiłki rodzinne w kwocie 618 zł, a także alimenty po 400 zł na dziecko. Rozsądnie gospodaruje pieniędzmi i nie chce korzystać z pomocy finansowej O. (...). Przez długi okres czasu nie miała pracy, obecnie zajmuje się sprzątaniami w technikum. Swoje obowiązki zawodowe wykonuje od godz. 11:00 i kończy pracę o godz. 18:00. W przeszłości była uzależniona od alkoholu. Odbывała w 2014 r. na zlecenie Sądu terapię odwykową w (...). W przeszłości niedostatecznie dbała o stan emocjonalny swoich dzieci i ich bezpieczeństwo, narażając ich na obecność podczas imprez alkoholowych, awantur domowych przemocy ojca wobec jej osoby. Zdaniem biegłych sądowych nie dostrzega faktu, że dzieci wychowywały się w patologicznej sytuacji rodzinnej, a ich sytuacja opiekuńczo wychowawcza była niejednokrotnie zagrożeniem dla ich bezpieczeństwa i rozwoju psychicznego. Obecnie jest skoncentrowana na opiece i wychowaniu dzieci. Z dziećmi czuje się związana uczuciowo i deklaruje, że utrzymuje dla nich abstynencję.

Na co dzień dba o podstawowe potrzeby bytowe swoich dzieci, nie stosuje wobec dzieci przemocy, dba o ich edukację, przychodzi na zebrania szkolne, jest w stałym kontakcie z wychowawcami i kierownikiem świetlicy. Przed rozpoczęciem pracy zawozi córkę M. do przedszkola, przygotowuje dzieciom kanapki i obiady, a potem jeździ z dziećmi na różnego rodzaju zajęcia. W czasie, gdy znajduje się w pracy jej dzieci pilnuje jej matka, która pracuje w przedszkolu prywatnym i potrafi zaopiekować się dziećmi. Po osadzeniu ojca małoletnich sąsiedzi nie skarżą się na jej zachowanie. Podjęła działania w celu uzyskania większego lokalu mieszkalnego i znajduje się na liście oczekujących. Stara się samodzielnie pomagać córkom w nauce oraz na bieżąco reagować na ich sytuację szkolną. Kurator sądowy, który od listopada 2018 roku prowadzi nadzór nad rodziną i bywa w jej mieszkaniu ok. 2 razy w miesiącu nigdy nie zastał jej pod wpływem alkoholu i w ocenie kuratora nie ma obecnie potrzeby, aby umieszczać jej dzieci w placówce opiekuńczej. Z przeprowadzonej na potrzeby postępowania prowadzonego w niniejszej sprawie opinii sądowo psychologiczno – psychiatrycznej wynika, że jest mało krytyczna co do swojego udziału w utrzymywaniu mało stabilnego i zagrażającego środowiska wychowawczego dla swoich dzieci. Prezentowała myślenie życzeniowe, w którym twierdziła, że jedynym problemem w rodzinie jest agresywne zachowanie ojca dzieci oraz jego stosunek do niej, negowała spożywanie alkoholu i biegli nie byli w stanie jednoznacznie wykluczyć u niej zespołu uzależnienia od alkoholu oraz potwierdzili cechy współuzależnienia. Zdaniem biegłych jest ona osobą niedojrzałą emocjonalno-społecznie, niezaradną życiowo, posiada cechy osobowości zależnej, wykazuje niedostosowanie społeczne, obniżony krytycyzm i samokrytycyzm oraz słaby wgląd w siebie i swoje problemy, a także wymaga wsparcia i pomocy w codziennej egzystencji oraz w opiece i wychowaniu małoletnich. W opinii biegłych bezpośrednio nie krzywdzi ona dzieci, ma zachowany instynkt macierzyński oraz poczucie obowiązku opiekuńczo-wychowawczego, dając dzieciom wsparcie emocjonalne oraz poczucie akceptacji i przynależności. Zdaniem biegłych jest przy tym osobą uzależnioną od alkoholu (obecnie w fazie abstynencji) i nie daje gwarancji jej utrzymania oraz wykazuje zaburzenia w funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym, posiada ograniczone kompetencje rodzicielskie, wymaga wsparcia i pomocy ze strony służb ośrodka pomocy społecznej oraz kontroli w pełnieniu funkcji rodzica, w postaci nadzoru kuratora sądowego nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej. (e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku zeznania uczestnika postępowania J. K., e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku, z dnia 25 kwietnia 2019 roku oraz z dnia 12 września 2019 roku zeznania uczestniczki postępowania A. L., e-protokół rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 roku zeznania świadka E. M., e-protokół rozprawy z dnia 25 kwietnia 2019 roku zeznania świadka M. S. (1), e-protokół rozprawy z dnia 12 września 2019 roku zeznania świadka S. P., k. 24 pismo z Ośrodka Pomocy (...) D. W. (...) W., k. 38-39, 62-63, 105, 140, 197 sprawozdanie z wywiadu kuratora sądowego, k. 77-80 kontakt socjalny, k. 144-151 opinia sądowo psychologiczno – psychiatryczna, k. 205 umowa o pracę, k. 206-209 oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania)

Powołany powyżej stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wymienione powyżej dokumenty, które pomimo tego, iż w części zostały przedłożone w formie kserokopii to nie budziły wątpliwości Sądu co do ich mocy dowodowej. Wskazać również należy, iż uczestnicy postępowania nie kwestionowali wartości dowodowej tych dokumentów.

W sprawie wykorzystano również akta spraw opiekuńczych prowadzonych przed tut. Sądem pod sygn. akt VI Opm 30/13 i pod sygn. akt VI Nmo 255/18.

Sąd wydając rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie oparł się również na fachowej opinii sądowo psychologiczno – psychiatrycznej (k. 144-151). Powyższa opinia była w ocenie Sądu pełna, logiczna i przekonywająca. Biegli sądowi, którzy przeprowadzili badania uczestników postępowania i sporządzili opinię są osobami obcymi dla uczestników postępowania, a zatem nie mieli żadnego interesu, aby przedstawiać rodziców małoletnich w niewłaściwym świetle.

Przy ustalaniu stanu faktycznego w sprawie Sąd wziął również pod uwagę zeznania uczestników postępowania oraz przesłuchanych w sprawie świadków, którzy są osobami obcymi dla uczestników postępowania. Sąd nie dał wiary tej części zeznań uczestnika postępowania, w której wskazywał na niewielką ilość alkoholu spożytą przez niego w dniu 7 lipca 2018 roku. Przeczy temu bowiem przeprowadzone badanie stanu trzeźwości urządzeniem elektronicznym uczestnika postępowania. Sąd ocenił pozostałe zeznania za logiczne i spójne z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym. Zeznania świadka E. M. były również spójne z materiałem zebrany w sprawie prowadzonej przed tut.

Sądem pod sygn. akt VI Nmo 255/18 o wyjaśnienie sytuacji małoletnich, w której przedstawiono przebieg interwencji policji, która miała miejsce w dniu 7 lipca 2018 roku z udziałem uczestników postępowania.

W sprawie nie przeprowadzono dowodu z przesłuchania w charakterze świadka M. S. (2), z uwagi na wycofanie wniosku o przeprowadzenie tego dowodu przez pełnomocnika uczestnika postępowania.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Artykuł 92 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowi, iż dziecko do pełnoletności pozostaje pod władzą rodzicielską, która to władza z mocy art. 93 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego przysługuje obojgu rodzicom. Każdy z rodziców jest uprawniony i zobowiązany do wykonywania władzy rodzicielskiej, jeżeli nie została mu ona odebrana ani ograniczona. Zgodnie z art. 95 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka i interes społeczny. Poprzez dobro dziecka należy rozumieć zapewnienie dziecku wszystkich tych wartości, które są konieczne do jego prawidłowego rozwoju fizycznego i duchowego, normalnych warunków do prawidłowego rozwoju.

Sąd opiekuńczy pozbawi rodziców władzy rodzicielskiej jeżeli:

- władza rodzicielska nie może być wykonywana z powodu trwałej przeszkody lub,
- rodzice nadużywają władzy rodzicielskiej lub,
- w sposób rażący zaniedbują swoje obowiązki względem dziecka. (art. 111 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego).

Sąd Najwyższy wskazał, że podstawą pozbawienia władzy rodzicielskiej może być stan zaniedbań wychowawczych rodziców wobec dziecka, który doprowadził do stanu wyobcowania środowiskowego, nieufności i załęknięcia oraz spowodował potrzebę udzielenia małoletniemu niezwłocznej pomocy, zwłaszcza dydaktycznej (zob. postanowienie SN z dnia 11 lipca 2000 r., II CKN 999/00, LEX nr 51973). Również nadużywanie alkoholu, uprawianie przestępczego procederu i uchylanie się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka są wystarczającą przyczyną pozbawienia władzy rodzicielskiej na podstawie art. 111 § 1 k.r.o. (zob. postanowienie SN z dnia 12 stycznia 2000 r., III CKN 834/99, LEX nr 51565).

Zgodnie zaś z art. 109 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy wyda odpowiednie zarządzenia. Sąd opiekuńczy może w szczególności zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, realizowania innych form pracy z rodziną, skierować małoletniego do placówki wsparcia dziennego, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń. Może również poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego (art. 109 § 2 pkt 1 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego). Zarządzenia wydane na podstawie art. 109 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowią zawsze ograniczenie władzy rodzicielskiej rodziców poprzez pozbawienie ich w pewnym zakresie dowolności postępowania w stosunku do swego dziecka. Celem wydania takich zarządzeń jest zawsze ochrona dobra dziecka w sytuacji jego zagrożenia. Nie jest istotne czy zachowanie rodziców jest zawinione czy nie jest zawinione, czy jest spowodowane bezradnością, nieudolnością czy nieświadomością, bądź chorobą lub mylnym wyobrażeniem o tym, czego potrzebuje ich dziecko. Zarządzenia oparte na art. 109 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie są formą represji w odniesieniu do rodziców, ani nie zmierzają do ich negatywnej oceny, lecz są formą niesienia im pomocy w przypadku trudności wychowawczych czy życiowych. Celem postępowania o ograniczenie władzy rodzicielskiej jest usunięcie zagrożenia dobra dziecka. Z treści art. 109 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wynika dyrektywa profilaktycznego działania Sądu nakazująca podjęcie ingerencji w sferę władzy rodzicielskiej już w razie zagrożenia dobra dziecka, by zapobiec ujemnym skutkom niewłaściwego lub nieudolnego jej sprawowania.

Należy wyraźnie podkreślić, iż w każdym przypadku okoliczności związane z kwestią możliwości pozbawienia lub ograniczenia jednemu z rodziców władzy rodzicielskiej należy oceniać indywidualnie, mając na względzie naczelną zasadę dobra dziecka.

W niniejszej sprawie w ocenie Sądu Rejonowego zachodziły przesłanki z art. 111 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego do pozbawienia władzy rodzicielskiej J. K. nad jego małoletnimi dziećmi M. K. (1) urodzonym (...), L. K. urodzoną (...), Z. K. urodzoną (...) i M. K. urodzoną (...).

Podnieść należało w pierwszej kolejności, że z akt opiekuńczych prowadzonych pod sygn. akt VI Opm 30/13 wynika, że sytuacja rodzinna małoletnich od czasu zakończenia postępowania w sprawie opiekuńczej prowadzonej pod sygn. akt VI Opm 30/13 do czasu wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie nie była prawidłowa. Wynika to jednoznacznie z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym z przeprowadzonych wywiadów środowiskowych i opinii sporządzonych przez biegłych sądowych. Podkreślić należy przy tym, że rodzina ta od wielu lat znajduje się pod nadzorem O. (...) D. W. (...) W. oraz wielokrotnie prowadzone były w sprawie rodziny postępowania opiekuńcze przed tutejszym Sądem. Ponadto ustalono również, że w zajmowanym przez rodzinę mieszkaniu często dochodziło do interwencji policji, z powodu nadużywania alkoholu przez oboje rodziców małoletnich i awantur domowych oraz z powodu rażących nieprawidłowości opiekuńczych i zagrożeń dla dzieci wynikających z nieprawidłowego funkcjonowania rodziny. Rodzice małoletnich dopuszczali się wielu rażących zaniedbań w opiece nad dziećmi, nie zapewniali dzieciom niezbędnej opieki, a w czasie libacji alkoholowych wszczynali awantury, w czasie których ojciec małoletnich stosował przemoc wobec matki małoletnich, pomimo tego, że w tym czasie pod ich opieką znajdowały się ich wspólne małoletnie dzieci.

Jedno z takich zdarzeń miało miejsce w dniu 7 lipca 2018 roku, gdy rodzice małoletnich, w czasie gdy ich dzieci znajdowały się pod ich opieką, urządzili wraz ze swoimi znajomymi libację alkoholową na podwórku w pobliżu bloku, w którym mieszkali. W czasie powyższego zdarzenia doszło do kolejnej awantury pomiędzy rodzicami małoletnich, w czasie której J. K. zaczął szarpać A. L. za włosy. W wyniku tego zdarzenia, z powodu zachowania ojca małoletnie dzieci uczestników postępowania uciekły przed drzwiami klatki schodowej i wówczas najmłodszą córką, która zaczęła płakać, zaopiekowała się nocująca w pobliskim mieszkaniu świadek E. M.. Następnie w trakcie zdarzenia J. K. zrzucił A. L. ze schodów, w wyniku czego straciła ona przytomność. Jak wynika z zeznań E. M. oraz materiałów nadesłanych przez policję, w sprawie dalszych działań podjętych przez J. K. znajdującego się w tym czasie w stanie upojenia alkoholowego prowadzone było osobne postępowanie dotyczące zniszczenia drzwi mieszkania, w którym nocowała E. M. i dwukrotnego uderzenia jej w twarz. Z przeprowadzonego badania stanu trzeźwości wynikało, że J. K. i A. L. znajdowali się wówczas w znacznym stanie nietrzeźwości. W ocenie Sądu powyższe zdarzenie należy uznać za rażące zaniedbywanie obowiązków przez rodziców małoletnich dzieci.

Opisane wydarzenie, jak i wcześniejsze zachowania uczestnika postępowania J. K. wobec dzieci stały się powodem traumy i lęku dzieci przed ojcem, w wyniku czego małoletnie L. K. i Z. K. muszą korzystać z terapii pedagogicznej. Zdarzenia te wykluczają J. K. z możliwości pełnienia roli ojca, bowiem jest on osobą uzależnioną od alkoholu i pod wpływem alkoholu traci kontrolę nad sobą i staje się niebezpieczny. Zwrócić należało także uwagę, że biegli sądowi stwierdzili u J. K. występowanie cech nieprawidłowo ukształtowanej osobowości, nieprawidłowy sposób regulacji emocji oraz stwierdzili, że jest osobą o cechach dysocjalnych w funkcjonowaniu społecznym oraz o nieprawidłowym systemie wyznawanych wartości moralno-etycznych, przejawem czego było od wczesnej młodości demoralizowanie się i łamanie prawa, a efektem są jego pobyty w zakładzie karnym. Sąd mając na uwadze zebrany w sprawie oraz w sprawie V. O. 30/13 materiał dowodowy przychylił się do opinii biegłych, że J. K. może stanowić negatywny wzór wychowawczy dla swoich dzieci i ze względu na problemy emocjonalne i uzależnienie od alkoholu zagrażać prawidłowemu rozwojowi emocjonalno-społecznemu małoletnich, w wyniku czego nie jest on w stanie w sposób odpowiedzialny wykonywać władzę rodzicielską i pełnić opiekę nad dziećmi. Zwrócić należało również szczególną uwagę, że ojciec małoletnich jest osobą wielokrotnie karaną sędownie za czyny karalne, których się dopuszczał i od 3 sierpnia 2018 roku po raz kolejny odbywa karę pozbawienia wolności. Zakończenie odbywania kary przewidziane jest

na dzień 31 lipca 2021 roku. Powyższe okoliczności uzasadniają pozbawienie J. K. władzy rodzicielskiej nad czworgiem małoletnich dzieci.

Natomiast ocenie wykonywania władzy rodzicielskiej przez matkę małoletnich A. L. nad jej małoletnimi dziećmi należy poświęcić więcej szczegółowości i uwagi. Podkreślić tu należy, iż jest to już kolejna sprawa dotycząca ograniczenia jej władzy rodzicielskiej nad dziećmi i do tej pory tutejszy Sąd już dwukrotnie ograniczał jej władzę rodzicielską nad małoletnimi dziećmi, tj. w postanowieniu z dnia 17 stycznia 2013 roku wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt VI Nsm 886/12 poprzez zobowiązanie do zachowywania całkowitej abstynencji od napojów alkoholowych oraz zobowiązanie do kontynuowania terapii, a także poprzez nadzór kuratora sądowego i w postanowieniu z dnia 19 maja 2015 roku wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt VI Nsm 704/14 poprzez zobowiązanie do odbycia rocznej terapii odwykowej. Jednocześnie postanowieniem z dnia 28 grudnia 2016 roku wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt VI Opm 30/13, mając na uwadze okoliczność, że A. L. wywiązała się z nałożonych na nią zobowiązań oraz z uwagi na to, że ze sprawozdań składanych przez kuratora zawodowego wynikało, że sytuacja opiekuńczo-wychowawcza małoletnich była dobra i stabilna i matka małoletnich wywiązywała się z obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej, tutejszy Sąd umorzył postępowanie opiekuńcze w sprawie wykonawczej.

Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, ustabilizowanie sytuacji opiekuńczo-wychowawczej w rodzinie małoletnich było krótkotrwałe i w dniu 7 lipca 2018 roku doszło do kolejnego zdarzenia (opisanego we wcześniejszej części uzasadnienia), w czasie którego matka małoletnich naraziła życie i zdrowie dzieci na niebezpieczeństwo, gdyż wraz z ojcem małoletnich i ze znajomymi urządziła libację alkoholową, w czasie której, gdy znajdowała się wraz z ojcem dzieci w stanie znacznego upojenia alkoholowego, doszło do opisanych we wcześniejszej części uzasadnienia aktów przemocy na oczach małoletnich dzieci. Powyższe okoliczności (co wynika z opinii biegłych sądowych) świadczą o tym, że uczestniczka postępowania jest nie krytyczna co do swojego zachowania, jest osobą niedojrzałą emocjonalno-społecznie, niezaradną życiowo, posiada cechy osobowości zależnej, wykazuje niedostosowanie społeczne, obniżony krytycyzm i samokrytycyzm oraz słaby wgląd w siebie i swoje problemy, a także wymaga wsparcia i pomocy w codziennej egzystencji oraz w opiece i wychowaniu małoletnich.

Sąd zwrócił przy tym uwagę na znaczną zmianę zachowania matki małoletnich po wszczęciu postępowania w niniejszej sprawie. Matka małoletnich rozpoczęła bowiem współpracę z pracownikiem socjalnym O. (...) D. W. (...) W. w ramach działań długoterminowej pracy socjalnej polegającej m.in. na poradnictwie i edukacji dotyczącej umiejętności rodzicielskich, pomocy w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych w rodzinie. Ukończyła warsztaty umiejętności wychowawczych. Uczestniczy w programach społecznych, jak np. terapia więzi rodzinnych. Ponadto jak wynika ze sprawozdań z prowadzonego nadzoru kuratora sądowego znalazła zatrudnienie i utrzymuje abstynencję od alkoholu. Dbą o podstawowe potrzeby bytowe swoich dzieci, nie stosuje wobec dzieci przemocy, dba o ich edukację, przychodzi na zebrania szkolne, jest w stałym kontakcie z wychowawcami i kierownikiem świetlicy. Stara się także samodzielnie pomagać córkom w nauce oraz na bieżąco reagować na ich sytuację szkolną. Przed rozpoczęciem pracy zawozi córkę M. do przedszkola, przygotowuje dzieciom kanapki i obiady, a potem jeździ z dziećmi na różnego rodzaju zajęcia. Ponadto, gdy znajduje się w pracy o dzieci dba jej matka, która pracuje w przedszkolu prywatnym i potrafi zaopiekować się dziećmi. Podjęła również działania w celu uzyskania większego lokalu mieszkalnego i znajduje się na liście oczekujących. Sąd wziął również pod uwagę zdanie wyrażone przez kuratora sądowego prowadzącego nadzór, że nie ma obecnie potrzeby, aby umieszczać dzieci w placówce opiekuńczej. Ponadto Sąd zwrócił uwagę, że w opinii biegłych sądowych sporządzonej na potrzeby niniejszego postępowania wskazano, że uczestniczka postępowania bezpośrednio nie krzywdzi swoich dzieci, ma zachowany instynkt macierzyński oraz poczucie obowiązku opiekuńczo-wychowawczego, dając dzieciom wsparcie emocjonalne oraz poczucie akceptacji i przynależności. Podnieść należało przy tym, że zdaniem biegłych jest ona również osobą uzależnioną od alkoholu (obecnie w fazie abstynencji) i nie daje gwarancji jej utrzymania oraz wykazuje zaburzenia w funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym, posiada ograniczone kompetencje rodzicielskie, wymaga wsparcia i pomocy ze strony służb ośrodka pomocy społecznej oraz kontroli w pełnieniu funkcji rodzica w postaci nadzoru kuratora sądowego nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej.

Dlatego też mając na uwadze powołane okoliczności Sąd pomimo rażącego zaniedbania przez A. L. władzy rodzicielskiej poprzez picie alkoholu i udział w libacji 7 lipca 2018 roku nie pozbawił jej władzy rodzicielskiej uznając, iż

byłoby to ze szkodą dla dzieci, które musiałyby znaleźć się w pieczy zastępczej, lecz ograniczył matce władzę rodzicielską nad jej małoletnimi dziećmi L. K., Z. K. oraz M. K. poprzez zobowiązanie matki do zachowywania stałej i całkowitej abstynencji od napojów alkoholowych oraz poprzez zobowiązanie do stawienia się z L. J. i Z. K. do właściwej P. (...) celem zdiagnozowania ich poziomu wiedzy i umiejętności jej nabywania, ewentualnie trudności wychowawczych i szkolnych celem wydania opinii, a ponadto władzę rodzicielską matki nad tymi małoletnimi ograniczył poprzez nadzór kuratora sądowego, którego zobowiązał do składania sprawozdań jeden raz na dwa miesiące.

W ocenie Sądu zobowiązanie A. L. do wskazanych zachowań, tj. zobowiązanie jej do zachowywania stałej i całkowitej abstynencji od napojów alkoholowych oraz zobowiązanie jej do podjęcia czynności w celu wydania stosownej opinii dot. małoletnich córek, a także ustanowiony nadzór kuratora nad wypełnianiem przez uczestniczkę zobowiązań nałożonych na nią przez tut. Sąd wraz z zobowiązaniem do przedkładania sprawozdań z nadzoru oraz częste wizyty kuratora i pracowników ośrodka pomocy społecznej wpłyną pozytywnie na postawę rodzicielską uczestniczki postępowania i zmotywują ją do zachowania abstynencji od alkoholu, podjęcia skutecznej terapii odwykowej oraz sprawią, że będzie ona dbać o to, aby sytuacja opiekuńczo-wychowawcza jej dzieci była prawidłowa. Są to warunki konieczne zapewnienia małoletnim dzieciom poczucia bezpieczeństwa i właściwej opieki. W przypadku niewywiązywania się przez uczestniczkę z nałożonych na nią obowiązków możliwe będzie wszczęcie przez tut. Sąd z urzędu kolejnego postępowania o zmianę ograniczenia lub też o pozbawienie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi.

Jednocześnie Sąd, mając na uwadze okoliczność, że małoletni M. K. (1) nie mieszka z matką i rodzeństwem od wielu lat i przebywa u macierzystej babci, która mieszka w sąsiednim domu i jego obecna sytuacja opiekuńczo-wychowawcza nie budziła wątpliwości Sądu, gdyż małoletni bardzo dobrze się uczy i w szkole podstawowej oraz w gimnazjum otrzymywał świadectwa szkolne z tzw. „czerwonym paskiem” oraz reprezentuje szkołę w zawodach sportowych, uznał, że nie zachodzą przesłanki do ograniczenia matce władzy rodzicielskiej nad małoletnim M. K. (1).

Pełnomocnikowi z urzędu adw. M. B. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w W. przy ul. (...) tytułem pokrycia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu A. L. i J. K. przyznane zostało wynagrodzenie w kwocie 480 złotych na podstawie § 10 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 18).

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 Kodeksu postępowania cywilnego, który stanowi, iż każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (§ 1). Jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (§ 2).

Mając na względzie wynik sprawy oraz sytuację rodzinną i finansową uczestników postępowania Sąd postanowił pobrać uczestniczki postępowania od A. L. na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie kwotę 200 złotych tytułem pokrycia części kosztów wydanej w sprawie opinii biegłych, a w pozostałym zakresie koszty postępowania przejąć na rachunek Skarbu Państwa.